

Till en karmelitnunnas iklädning

Predikan av biskop Anders Arborelius o.c.d.

Kära systrar!

En iklädning är alltid en kyrkans högtid, något som åskådliggör och förtydligar det som Gud vill göra med oss i sin kyrka. Jag tänkte att vi i all korthet skulle se på tre aspekter av det gudsvigda livet idag. Ordenslivet är en del av en större helhet - det gudsvigda liv som kan anta flera olika skepnader, men som har det gemensamt att de uttrycker denna totala vigning och helgelse till Guds ära.

En själ helt vigd åt Gud

Vi har alla hört meningar och ord i vårt liv som har etsat sig in i vårt medvetande. För mig var det en sådan sats som har fått mig att under många år begrunda detta mysterium. Det var kanske en tillfällighet, men jag befann mig som nyvigd präst i en biktstol i norra Italien, i Brescia, där jag under loven från Teresianum brukade höra bikt - en liten kyrka som under advents- och fastetid fylldes av biktande människor, alltså en ovärderlig erfarenhet för en ung präst. Då kom det in en biktande som sa: "Sono una anima consacrata". På svenska låter det inte så underbart och högtidligt som på italienska. Men i alla fall: "Jag är en gudsvigd själ". Jag vet inte, vem det var, kanske en ordenssyster, kanske någon som tillhörde ett sekularinstitut eller något liknande.

Men det var alltså så hon presenterade sig. Det var hennes djupaste identitet att vara vigd till Gud. "Jag är en själ som är helt vigd till Gud." Det var det djupaste i henne. Just det fick mig att begrunda hur viktig denna konsekration är, denna vigning till att tillhöra Gud. När vi hör ordet konsekration, tänker vi rent spontant på det som sker i eukaristin, då bröd och vin förvandlas till Kristi kropp och blod. Något liknande sker i ordenslivet i gudsvigningen. En vanlig människa tas ut för att tillhöra Gud, med kropp och själ. Allt i henne är till för att ge Gud pris och ära. Hon blir avskild för att hela hennes liv ska bli som Elisabeth av Treenigheten säger: "en lovsång till Guds ära". Liksom de heliga kärnen och allt det som tillhör liturgin bara är till för Guds skull, för att han ska bli förhärligad, upphöjd, ärad, tillbedd, älskad, så är denna själ som blir gudsvigd helt Guds.

Brännoffer, rökoffer och viftoffer

Här tänker vi nästan spontant på det vi läser om tempelkulten i det Gamla Testamentet. Edith Stein återkom ofta till detta begrepp brännoffer, "holocaustum". Kanske på ett profetiskt sätt för den som är vigd till Gud är ju ett brännoffer. Under hela sitt liv förtärs hon, sakta men säkert, som rökelsen inför Guds altare. Hon är till för att han ska bli ärad. Detta brännoffer är till just för Guds skull, och finner sin lycka i det. Hon behöver inte hela tiden känna efter, tänka efter: Hur känns det? Vad ger det mig? Hur är min andliga status? Utan hon är till för Guds skull. Hela hennes liv är ett brännoffer som förtärs inför Hans härlighets tron

När det är lite jobbigt, då blir hon ett rökoffer. Johannes av Korset talar om den där vedklubben som läggs på elden. Först genomglödgas den, men det kommer stunder, när det bara är lite illaluktande rök som stiger upp. Prövningen, luttringen, reningen - allt det som vi inte riktigt förstår, men som är nödvändigt för helgelsen, det tillhör också gudsvigningen. Det är inte bara något vackert och upphöjt, utan under en del av vår existens är det just detta, att vara ett rökoffer. Men det behöver inte bekymra oss, för vi vet att just så kan Guds nåd tränga in i minsta skrymsle och vrå och göra oss till hans.

Ibland brukar jag le lite när jag hör läsningen ur det Gamla Testamentet om viftoffret, kärven som är till för att viftas inför Guds anlete. Ibland är vi så tomma på allt, men då kan i alla fall vifta lite inför Guds härlighet. Det är också något stort, vi är till för Gud. Vi kanske inte duger mycket till, men liksom kärven kan vi viftas inför honom. Vi tillhör honom helt och fullt. Ingenting i oss är till för oss själva. Allt tillhör honom. Då är vi på något sätt i denna heliga frihet. Vi behöver inte hela tiden betrakta oss själva och undra: Hur står det till med oss i vårt andliga liv - på högspänning eller på lågspänning? Vi vet att Gud gör sitt verk. Han tar oss i besittning. Han använder oss för sin härlighet. Kanske kan vi säga att denna aspekt - gudsvigningen, att konsekreras till Gud - just är det som förbinder oss med Fadern.

Vi är till för att Fadern, vår himmelska Fader, ska bli förhärligad och ärad just genom att allt i oss står till hans förfogande. Vi är invigda. Vi är avskilda. Vi tillhör honom, och då behöver vi inte bekymra oss för något. Ibland är vi mer brännoffer, ibland rökoffer, ibland viftoffer. Men vi är just denna heloffergåva som bär frukt i kyrkan och i världen. Lyckligtvis ser vi inte resultatet. Lyckligtvis kan vi inte bokföra vad vårt offerliv, vår vigning betyder i kyrkan. Det är det som man betonar så tydligt i vår tid, just eftersom en högtid som denna sker i det fördolda. Allt ska vara dolt för världens nyfikna ögon som hela tiden vill registrera, bokföra, som in i minsta detalj vill dissekera och analysera.

Men här sker allt i det tysta, på Guds altare, för hans skull. Då behöver vi inte bekymra oss om något. Denna första aspekt är alltså något som förbinder oss speciellt med Fadern. Vi blir en offergåva, vi blir vigda till Faderns pris och ära.

Kristi brud

Den andra aspekten kan vi kalla att vara "sponsa", att vara "Kristi brud", att helt stå till hans förfogande, att leva i den ständiga kärleksföreningen med honom, kosta vad det kosta vill. Varje blodsdroppe, varje tanke, varje känsla, ja, allt är till för honom. Denna ständiga förening i bön med den korsfäste och uppståndne Kristus är ordenslivets och det gudsvigda livets alldagliga realitet. Att vi inte lever för oss själva, utan att vi är till för en annan, för ett Du. Teresa Benedicta säger så här: "I det nya förbundet utför människan sin del av frälsningsverket genom sin djupaste personliga förening med Kristus." Det blir allra tydligast i det gudsvigda livet. Vi som är vigda till Gud får delta i frälsningsverket, på ett eller annat sätt, eftersom vi är ett med brudgummen, Kristus. Just i ert liv är det ju denna djupaste förening, denna djupaste personliga förening med Kristus, som utgör er delaktighet i frälsningsverket. Ni är så ett med honom att allting i er står till Hans förfogande.

Det är ett ständigt martyrium, men ett glädjerikt martyrium. Ingenting är ju mer glädjerikt än att få vara till för en annan. Det blir också en profetisk akt i vår tid, där individualismen och självförverkligandet är dogm. Här gäller det inte att förverkliga sig själv, utan att förverkliga Brudgummens önskan, att ta emot hans kärlek och ge den vidare. Just det är den dagliga uppgiften i ert liv i Karmel, att varje ögonblick leva denna personliga förening med Jesus Kristus, i vetskap om att detta bär frukt i kyrkan även om man aldrig ser någonting, även om man tycker att det aldrig händer någonting, ja, även om man tycker att man bara är detta viftoffer som står där med kärven och viftar lite.

Allt detta bär frukt, för vi tillhör en trofast Brudgum som vill använda oss för sitt verk. Denna kombination av denna djupa mystiska Kristusförening med apostolisk fruktbarhet är ju så typisk för det teresianska Karmel. Vi vet att Moder Teresa i sin vishet insåg det som man naturligtvis hela tiden har anat i kyrkan, men på ett mycket tydligt sätt i kyrkans nöd, att det inte var genom att uppbåda soldater och vapenfolk som man motverkade splittringen utan just genom att dessa systrar i Jungfru Maria duvslag ägnade sig åt Brudgummens kärlek och heder. Detta måste då i varje människa, i varje tid bli inkarnerad verklighet.

Och ni, kära systrar, står just genom denna djupa personliga förening med Brudgummen, i frontlinjen i kyrkans kamp. Ert vapen är bönen. Inga andra vapen finns i kyrkan än bönen. Dem lär ni er hantera, just genom att vara denna heloffergåva till Gud. Då bär ert brudliv frukt i kyrkan, för det mesta på ett helt osynligt och fördolt sätt. Det är som Elisabeth av Treenigheten säger: "Att älska är att vara apostolisk." Så enkelt är det att vara Brudgummens brud. Denna andra aspekt ger oss alltså möjligheten att leva helt förenad med Kristus Brudgummen, att ständigt följa honom, att ha hans ansikte för ögonen, att se minsta lilla tecken i hans ansikte och följa minsta vink som han ger oss. Lita därför på att detta liv är fruktbart, även när vi aldrig ser några frukter i vårt liv.

Här är Anden i verksamhet

Den tredje aspekten är att det gudsvigda livet uttrycker den Helige Andes ständiga verksamhet i kyrkan och i själen. Vi skulle kunna säga att också här kan vi jämföra det med eukaristin. Epiklesen i mässan nedkallar Andens kraft över elementen för att de ska förvandlas. Så är det också i gudsvigningen, i ordenslivet. Den Helige Ande nedkallas över den som vigs till Gud för att han eller hon verkligen ska bli genomglödgad och genomförvandlad av Andens kraft, och så bli det han eller hon är menad att vara i kyrkan, i världen.

Det gudsvigda livet är en karismatisk kraft i kyrkan som uttrycker Andens mångfaldiga verk, hans sätt att arbeta som ständigt på nytt väcker nya karismer, nya vägar som leder till samma mål. Kyrkans eviga ungdom beror mycket på att detta fungerar, att det finns ständigt nya sätt att efterfölja Kristus till Faderns ära och att de gamla beprövade vägar som finns blir genomglödgade av Andens eld. Det är vår stora glädje att veta, kära systrar, att den Helige Ande är i ständig verksamhet i kyrkan och i själen för att där bringa fram frälsningens frukter. Därför måste vi lita på att det liv vi lever som vigda åt Fadern, som Kristi brud, alltid är något som drivs av Andens kraft. Det är inte vi som i första hand anstränger oss och kämpar utan att det är Anden som verkar. Det är Anden som vill synliggöra något av sitt diskreta, fördolda väsen i oss och genom oss.

Vi är kallade att bli mer och mer genomskinliga för Anden. Det sker just genom detta trofasta liv i Kristi efterföljd till Faderns ära. Då märker vi att det vi försöker leva av får en diskret, men attraktiv charm, som gör att människor anar att här är Anden i verksamhet. Här är någonting som inte bara är människors verk, utan här smyckar Anden kyrkan med sina gåvor, med sina karismer, med sina nådegåvor.

Det fyller oss med glädje och tacksamhet, samtidigt som vi inte tillräknar oss det för egen räkning. Vi vet att det också innebär att dö med Kristus, att gå genom detta oblodiga martyrium som ibland kan bli blodigt, beroende på omständigheter och tillfälligheter. Men ett är säkert: den Helige Ande är i oavbruten verksamhet för att hålla Kristi brud evigt ung, vare sig denna brud är kyrkan eller själen eller på ett helt privilegerat sätt Jungfru Maria.

Jungfru Maria

Därför kan vi till sist egentligen sammanfatta allt detta i Jungfru Marias person. Ingen är mer gudsvigd än hon. Ingen står mer till Faderns förfogande för att förhärliga honom. Ingen är mer brud än hon. Ingen är så nära förbunden med Frälsaren i hans frälsningsverk. Ingen stod tätare invid korset än hon. Ingen fick smaka uppståndelsens gåvor mer än hon. Ingen var mer genomskinlig för Anden än hon och kunde därför bli fruktbar på ett oändligt sätt i kyrkan. Så därför kan vi till sist säga, och det är naturligtvis en beprövad och älskad sanning i Karmel, att Jungfru Maria förkroppsligar hela den kallelse som är vår. Det gäller inte bara Karmel utan hela det gudsvigda livet, eftersom det får sin underbara och tydliga profil i Jungfru Maria.

Därför kan vi till sist anbefalla oss alla, och speciellt den som idag tar emot Karmels heliga dräkt, till Jungfru Maria under vars beskydd du kommer att stå. Det är vår stora tröst att veta att i henne har vi den mänskliga vän, styrka och tröst som vi också behöver. Vi förblir svaga människor i behov av mänsklig hjälp, beskydd och tröst. I Jungfru Maria får vi allt detta och mycket, mycket mer därtill. Om vi bara anade hur mycket och hur stort, då skulle vi verkligen ögonblick för ögonblick leva vårt liv i stor glädje och tacksamhet.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

(Nedskrivet efter bandupptagning)